POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

POSTNO ČEK. RAČUN ŠT. 10.860

OBRTNI VESTNIK

STROKOVNI LIST ZA POSPEŠEVANJE OBRTI IN ZAŠČITO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE

»OBRTNI VESTNIK«, SPLOŠNO VELJAVNO IN NEODVISNO GLASILO OBRTNIŠTVA DRAVSKE BANOVINE, IZHAJA 1. IN 15. V MESECU // STANE CELOLETNO DIN 40.—, POLLETNO DIN 20.—, POSAMEZNA ŠTEV. DIN 2.—. // ZAKLJUČEK REDAKCIJE 10. IN 25. V MESECU. // NEFRANKIRANI DOPISI SE NE SPREJEMAJO. // ROKOPISI SE NE VRAČAJO. //

»OBRTNI VESTNIK« PRINAŠA OBJAVE, RAZGLASE IN VESTI VSEH OBRTNIH ORGANIZACIJ IN UPRAVNIH OBLASTI KRALJEVINE JUGOSLAVIJE TER NAJVAŽNEJŠE VESTI IZ INOZEMSKEGA OBRTNIŠKEGA SVETA. // UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA ŠTEV. 4. // PONATISI DOVOLJENI Z NAVEDBO VIRA. // TELEFON 35-23 //

XXI. LETNIK. V LJUBLJANI, 1. FEBRUARJA 1938. ŠTEV. 3

V obrambo pravične cene obrtniških izdelkov

Čas, katerega danes preživlja obrtnik, je tako težak da se s skrajnim naporom vseh svojih sil komaj vzdržuje na površju. V mislih imamo predvsem solidnega, malega obrtnika, torej onega pravega vzdrževatelja in gojitelja domačega rokodelstva, — ki ni samo delavec v pravem pomenu besede, temveč pojmuje poslanstvo rokodelske umetnosti, obrtnik-rokodelec in umetnik, ki ume v svoj izdelek vložiti tudi svojo dušo, takorekoč del samega sebe in vso svojo individualnost.

Vse se danes ceni po gotovi tržni vrednosti. Da so naši rokodelski izdelki samo tržni produkt, je krivo to, da jih pač naša kupujoča javnost tako jemlje! Ko bi pa kupec bil pravilno vzgojen, tedaj bi v rokodelskem izdel. našel več kot navadno blago, spoznal bi da je izdelek umetniških rokodelskih rok in obrtniške stvaritve!

Iz tega stališča bi se tudi pri nas (v Jugoslaviji) moralo obravnavati obrt, od takega gledanja na obrt niso izvzeti niti merodajni činitelji, niti oni, ki so odgovorni za procvit naše dom. obrtnosti. Česa naj potem pričakujemo od ostale širše javnosti...

Državi pomeni obrtnik, samo toliko, kolikor davkov plača, kupujoča javnost pa primerja obrtniški izdelek po ceni ter ga vrednoti s ceno konkurence. In nič več...!

Taka mentaliteta in nerazumevanje do obrtnika in njegovega poklica kakor tudi do njegovih izdelkov, je v vseh kulturnih državah izginilo...

Vidimo torej, da leži neposredna kriv da obrtnikove popolne propasti v naši najbližji okolici. Drugi vzrok, da je obrtniško delo izgubilo na svoji vrednosti je gospodarska depresija poslednjih let, ki je z vso svojo težo pritirala poštenega rokodelca tako daleč, da je radi konkurence manj sposobnih obrtnikov in šušmarjev tudi sam pričel prodajati svoje izdel. izpod lastne cene. Da, celo dalje je šel; danes se obrtnik za sramotno ceno sam vdinja kot navaden delavec šušmarju, samo da mu ni treba plačevati — davkov.

Jedro vsega zla torej ne bo težko najti, ker izhaja iz zadnjega stavka, prejšnjega izvajanja. Ker si danes obrtnik ne bo mogel sam pomagati drugače nego z lastno samozavestjo in z lastno pametjo, zato se moramo mi obrtniki spametovati sami in uvideti, da smo kalkulacijo obrtnih izdelkov postavili na glavo. Koliko obrtnikov je danes, ki z mirno vestjo lahko rečejo, da so pri svoji obrti res zaslužili, da lahko plačajo režijo, upravne stroške, blago, da svoje delo pravilno cenijo, da pa so kot ostali sloji tudi zavarovani za starost in da imajo preskrbljene za bodočnost svoje družine?

Malo je takih! Cene za svoje izdelke naš obrtnik povečini kar za lase privleče, cena bi bila lahko v najboljšem primeru še za kako paro višja, če bi bilo treba postaviti se po robu konkurenci, tedaj bi bila cena tudi za kak stotak ali dva nižja. »Saj tam-le oni sosed, je tudi dal za 100 dinarjev ceneje, če je on zaslužil bom pa še jaz, kljub temu da dam za 200 dinarjev ceneje«. Takole se obrtnik potrošta in sam sebe tolaži. O kaki kalkulaciji nima pojma, izdelek je prodal, ni pa še plačal niti nakupljenega blaga, niti delavcev, niti delavnice, niti se ni pobrigal za napredek svoje stroke...

Če pravimo, da cena nima nobene podlage, tedaj moramo tudi paziti, da ne pretiravamo s cenami ker je to v našem lastnem obrtniškem interesu in proti vsakemu takemu poizkusu smo mi prvi, ki se bomo temu uprli. Ne moremo pa dopuščati, da se bo sposobnost domačega rokodelskega mojstra tako globoko podcenjevala in da bi bil naročnik, ki se v naš poklic prav nič ne razume, tisti, ki bi ocenjeval naše delo.

Z našo današnjo besedo smo želeli zbuditi k samozavesti predvsem naše mojstre, obrtnike-rokodelce, da naj se končno vendarle zavedajo svojega nespametnega početja, naj pomislijo na svojo bodočnost, ki je popolnoma nezavarovana in uvidijo da nam je vsem poštenim in sposobnim obrtnikom, po krivdi onih naših tovarišev, ki ne znajo ceniti pravične cene obrtniških izdelkov, na stara leta zagotovljena beraška palica. Učimo se kalkulacije! Rešimo sami sebe tik pred koncem!

Obračamo pa se tudi na širšo javnost, da poveri obrtniku svoja naročila z zaupanjem v njegovo sposobnost, kajti od obrtnika-mojstra izdelano naročilo, bo le v takem primeru cenjeno kot pravo obrtniško delo.

Kongres čevljarjev drav. banovine v Celju

SKLEPI KONGRESA VAŽNI ZA CELOKUPNO OBRT

V nedeljo 16. t. m. je bil v Celje sklican kongres čevljarjev iz dravske banovine, na katerem so bila zastopana prav vsa strokovna in ostala skupna združenja v dravski banovini. Dnevni red, združen z izčrpno debato, je obravnaval sledeče teme: socialna zakonodaja delavstva in obrtništva, zahteva po novelizaciji zakona o obrtih, uredba o pobijanju šušmarstva, naša konkurenca in njen razmah, izvrševanje obrtniških del v kaznilnicah in drugih kazenskih zavodih, pavšalizacija obrtniškega dav ka, reorganizacija in komasacija združenj, združenja, njih dolžnosti in pravice ter mojstr. ispiti, vprašanje vajencev ter slučajnosti. Na kongresu je bila navzoča poleg številnih stanovskih društev in predstavnikov po svojem zastopstvu tudi Zveza obrtnih društev dravske banovine. Prav odkritosrčno so bili pozdravljeni na kongresu delegati in gostje iz Splita, Zagreba in Osijeka. Kako čuti vsa ostala gospodarska in obrtniška javnost enako s čevljarskim stanom, kot predstavnikom malega človeka-obrtnika, kateremu je treba izkazati popolno pozornost in ga podpirati, so pričali številni pozdravi in vzpodbudne besede, poslane kongresu iz raznih obrtniških središč naše države.

Ob zaključku kongresa so zborovalci na podlagi vestnih razprav naslovili na merodajne činitelje odločne pozive, da se nemudoma rešijo vprašanja obrtnikove življenske eksistence vsaj v zadnjem trenutku dokler pod pritiskom brezobzirne velekapitalistične družbe popolnoma ne izhira. Posebno važna je resolucija, odposlana na g. ministra trgovine in industrije, ker obsega točke, ki jih zahteva vse obrtništvo v splošnem. Zato naj kot osnovo svojih bodočih kongresov tudi ostale obrtniške stroke postavijo na dnevni red navedene zahteve čevljarskega kongresa. Resolucija se glasi:

»Kongres čevljarjev Dravske banovine, kateri se je vršil dne 16. januarja 1938. v Celju, zastopan po 33 združenjih s 68 delegati, s skupnim številom 2056 čevljarskih mojstrov je ugotovil, da so čevljarji, ne-le samo dravske banovine, temveč vse države popolnoma proletarizirani in to vsled pomanjkanja dela in zaslužka, katerega jim odvzemajo razne tu- in inozemske industrijske in trgovske tvrdke. Prikrajšani so na zaslužku, radi obrtniškega delovanja po kaznilnicah, poboljševalnicah in drugih kazenskih zavodih, tako državnih kot privatnih, nadalje po šušmarjih, ki so v naši stroki najbolj številni in ki prihajajo iz vrst samoukov, brezposelnih pomočnikov, posestnikov in posestniških sinov, iz državnih, samoupravnih in privatnih nameščencev i. sl.

Obrtnikom čevljarske stroke je potrebna predvsem socialna zaščita, zavarovati pa jih je treba tudi pred raznim tu- in inozemskimi čevljarskimi in usnjarskimi industrijami ter otvarjanjem lastnih trgovin, dalje, da se zabrani trgovinam sprejemanje popravil obutve, da se omeji izdajanje dovoljenj raznim tvrdkam za otvarjanje več vrst obrti, kakor na primer, da vodi usnjarska obrt in industrija obenem tudi čevljarsko obrt ali industrijo, posebno pa je čevljarski (kakor tudi drugim rokodelskim strokam) potrebna uredba o minimalnih cenah obrtniških izdelkov in uredba o označbi in vrednosti materiala.

Čevljarski stroki so potrebni cenejši krediti, da bi si tako mogel mali obrtnik izboljšati in povečati svoj obrat. Redno poslovanje denarnih zavodov, posebno domačih hranilnic in posojilnic, bi bilo tudi v korist domači obrti.

Da bi se stanje v mali čevljarski obrti dvignilo in izboljšal življenjski položaj malega čevljarskega obrtnika in njegove družine, prosimo gospoda Ministra trgovine in industrije da:

1. Izda uredbo o minimalnih cenah obrtniških izdelkov, o čemer naše obrtništvo poroča že par let nazaj. S to uredbo bi si pridobil čevljarski obrtnik zopet svojo veljavo in ugled na podlagi enotnih cen lastnih izdelkov.

2. Z uredbo o označbi materijala vseh obrtniških in industrijskih izdelkov, bi se omejila vsa obstoječa nelojalna konkurenca.

3. Izdela naj se osnutek določbe o zavarovanju obrtništva v smislu § 384 zakona o obrtih. Osnutek pravilnika za obrtniško zavarovanje naj bi se dal pred uzakonjenjem vsem obrtniškim strokam, posebno pa revnejšim, kakor n. pr. oblačilnim strokam radi odločitve. Obrtniško zavarovanje naj bi bilo reelno, prispevki za zavarovanje ne smejo biti pretirani. K temeljni glavnici za izvedbo obrtniškega zavarovanja naj bi prispevala v prvi vrsti država, banovine, občine, večja bančna podjetja, kakor n. pr. Zanatska banka in druge, ter vsa industrijska podjetja, ki sedaj uničujejo malega obrtnika. Obrtniško zavarovanje naj bi bilo samostojno, uprava istega pa razdeljena po banovinah. Karenčna doba za starostno zavarovanje obrtnika naj bi bila določena do 55. leta starosti.

4. Od plačevanja prispevkov za starostno zavarovanje delavcev naj se rokodelske pomočnike oprosti, in to z ozirom na to, da postane 90% obrtniških delavcev pozneje samostojnih obrtnikov, vsled česar obrtniški delavec nikdar ne bode prišel do svojega starostnega zavarovanja. Na vsak način naj se oprosti teh prispevkov obrtnik! Te prispevke naj plačuje država, banovina, občina ali kdorkoli, samo obrtnik jih ne more, ker je že itak preobremenjen z raznimi dajatvami.

5. Ob priliki novelizacije zakona o obrtih, katera je že predvidena, naj se novelira predvsem § 141. in naj se kratko glasi: »imetniki trgovinskih obratov nimajo pravice, sprejemati naročila za popravila čevljarskega blaga, oziroma oblek. V § 219 odst. 1. naj se glasi: Službojemnik obdrži svojo pravico do plače, če je po najmanj polletnem službovanju zadržan opravljati službo zbog..... itd. K § 220. naj se doda dosedanjemu glasilu še postavka: »Gornji predpis ne velja za čakanje na delo vsled pomanjkanja istega, ako se dokaže, da je delodajalec tudi v času krize obdržal delavca pri delu in ga ni vrgel na cesto med brezposelne. § 221. predvideva odškodnino za čas 4 tednov v slučaju opravljanja vojaške službe delojemalca. Ta predpis je krivičen posebno za malega obrtnika, ker bi bila v tem slučaju država sama dolžna skrbeti za onega, ki ga je poklicala, da opravlja orožne vaje. § 283. zakona o obrtih določa za predsednika in podpredsednika pomočniških izpitnih komisij le učitelja strokovne ali druge šole. Mi obrtniki to določilo odločno zavračamo! To je izpod časti za obrtnika, ker če je obrtnik znal vajenca izučiti, zakaj bi ne bil sposoben, da bi lahko ugotovil vajenčevo strokovno in umsko izobrazbo.

6. Pri ministrstvu trgovine in industrije že v osnutku izdelana uredba o pobijanju šušmarstva, naj se čim preje uzakoni! V uredbo naj se vnese tudi odstavek, da se kaznuje tudi onega, ki daje delo šušmarju.

7. Gospod minister za trgovino in industrijo naj blagovoli končno izdati rešitev predlogov in sklepov ankete o tvrdki »Baťa«, ki se je vršila v mesecu februarju 1936 leta. Istotako naj izda nujno uredbo o kontingentiranju izdelovanja čevljev po industrijskih podjetjih, kakor je to zahtevala goraj navedena anketa.

8. Uredbi o prepovedi popravljanja čevljev in obleke po industrijskih obratih iz

I. svetovna obrtna razstava v Berlinu

Pogled na levo polovico razstavišča. Cesta, ki gre po sredi, deli prostor v dva enaka dela, ki sta medsebojno zvezana po podzemeljskem prehodu. Sredi razstavišča dominira 145 m visok stolp za radijsko oddajo. V ozadju je viden častni paviljon vseh narodov. V ospredju so zgradbe kulturno-zgodovinske razstave, mednarodne razstave, nemškega oddelka in obrtnega tiska. Preko ceste, na desni strani razstavišča, ki pa na sliki ni vidno, bodo razvrščeni paviljoni za razstavo strojev, orodja in surovin, mednarodne modne revije ter prosto razstavišče s parki in zabaviščem. Zveza pripravlja v okvirju te razstave sodelovanje našega obrtništva, zato poziva tem potom, da se obrtniki prijavijo k razstavi s svojimi priznanimi izdelki. Prevoz, namestitev, kakor tudi ev. bivanje v Berlinu je brezplačno — Zveza vabi, da se prijavijo tudi vsi obrtniki, ki žele samo posetiti razstavo v Berlinu od 28. maja do 10. julija 1938., ker organizira skupno ekskurzijo.

Poravnajte naročnino!

leta 1934. naj se doda še postavka, da je vsako prikrivanje enakih delavnic po zakonu in tej uredbi zabranjeno in kaznjivo.

9. Ministrstvo trgovine in industrije naj blagovoli izdati uredbo, s katero se dovoljuje 100% trošarina, odnosno uvoznina na gumijaste čevlje in galoše, kakor na vso gumijasto obutev v splošnem, ker je zdravniško dokazano, da je gumijast čevelj za človeško nogo nezdrav. Od te 100% trošarine naj vzame polovico občina dotičnega kraja, polovico pa pristojna banovina in to za kritje bolniških stroškov za one reveže, ki so si z gumijastim obuvalom pokvarili noge ter se morajo zdraviti, pa nimajo sami zato potrebnih sredstev.

10. Vsem čevljarskim industrijam naj se zabrani otvarjanje lastnih trgovin s čevlji, že obstoječe trgovine industrij pa se naj zatvorijo. Prodaja industrijskih čevljarskih izdelkov pa naj se prepusti poklicnim trgovcem in obrtnikom.

11. Ministrstvo trgovine in industrije naj blagovoli sporazumno z ministrom pravde ukiniti izvrševanje obrtniških del v državnih moških kaznilnicah, poboljševalnicah in drugih kazenskih zavodih, ker je obrtništvo neštetokrat dokazalo, da se uredba o zaposlovanju kaznjencev izkoriščava v škodo obrtništva. Končno naj se vzgoja naraščaja v kazenskih zavodih in poboljševalnicah ukine, pokvarjeni otroci naj se oddajo v posebne zavode, kjer se bodo vzgajali v duhu ljubezni pod nadzorstvom sposobnih vzgojiteljev, ne pa pod vodstvom in nadzorstvom kaznjencev, kjer se še bolj pokvarijo. Za tako mladino naj se uvede preskrba in razvedrilo v zavodu, za pridobivanje znanja v obrtniškem poklicu pa naj se pošlje taka mladina k obrtniku s kontrolno knjižico, kamor vpisujeta obrtnik in zavod svoje pripombe.

12. Določilo § 19. fin. z. za l. 1937-38 o pavšalizaciji obrtniškega davka naj se razširi tudi na kraje s preko 50.000 prebivalci tako, da prideta v Dravski banovini v poštev tudi mesti Ljubljana in Maribor, kakor je to že v goraj citiranem zakonu predpisano za obrtnike iz tretje skupine. — Dalje naj ministrstvo trgovine in industrije blagovoli sporazumno z ministrstvom financ spremeniti točko 15. čl. 32. z. o neposrednih davkih v toliko, da zgradarino plačuje le oni obrtnik, ki ni pavšaliran ter zaposluje več kakor 2 pomočnika, uporabljajoč celo stroje na pogon s preko 2 HP in uporabi zato več kakor 1000 Kw električnega toka. — Končno naj blagovoli ministrstvo trgovine in industrije sporazumno z ministrstvom financ ukreniti, da se vsi davčni zaostanki onih obrtnikov, ki izvršujejo obrt sami ali z 1 pomočnikom, pri katerih je vsaka izterjatva zaostalega davka nedosegljiva, — črtajo.

13. Po zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani predvidena reorganizacija in komasacija združenj naj se opusti, posebno pa naj se ne nanaša na združenja oblačilnih strok, vobče pa na strokovna združenja, katera morajo ostati v dravski banovini nedotaknjena, ker so si svojo strokovno samostojnost težko pridobila in isto neizogibno potrebujejo za zaščito stanovskih interesov svojega članstva. Eventualna komasacija naj se izvrši le med onimi združenji, ki niso vsled premalega števila članov zmožna kriti svojih letnih proračunov, ali pa če niso zmožna in sposobna dajati oblastem in drugim ustanovam potrebna pojasnila in odgovore.

14. Mojstrske izpite, predvidene v §§ 312. do 322. z. o obrtih sicer pozdravljamo, pač pa bi moral biti postopek pri izpitih enoten za celo državo. Za dosego enotnega postopka pri mojstr. izpitih predlagamo: a) Izpitna vprašanja, tako praktična kakor teoretična naj sestavi za celo državo ministrstvo trgovine in industrije. b) Pri izpitu naj kandidat z žrebom določi, katera vprašanja se mu bodo stavila v rešitev. c) Predsedniki komisij naj bodo juridično naobraženi ljudje, ne pa običajni avtonomni uradniki. d) Člani komis. naj se pritegnejo špecijelnim komisijam, da preje sami dokažejo, da so sposobni soditi o kandidatovem znanju, bodisi iz praktičnega ali teoretičnega dela izpita. e) Taksa za mojstrski izpit naj se izdatno zniža. f) Združenja naj dobe za svoje delo s kandidati, posebno ona na sedežu komisij neko procentualno odškodnino.

15. Odškodnina za vajenca v drugem in tretjem letu učne dobe, naj se v smislu predpisa § 267. zakona o obrtih za oblačilne stroke ne predpisuje ter se naj prepusti v prosto presojo glede odškodnine učnemu mojstru, ker le na ta način bo dobil vajenec vzpodbudo za večjo marljivost, ne pa potom zakonito fiksirane odškodnine. Uredba o obrtno-nadaljevalnih šolah naj se poostri v toliko, da se vajenca, ki namenoma noče slediti pouku in še druge od pouka zadržuje, ali če se namenoma na drug način pregreši tekom pouka, lahko kaznuje. Ta kazen naj bi ne obstojala v telesnem kaznovanju, temveč v drugačni obliki. Nasprotno pa naj se da marljivim vajencem ob koncu šolskega leta nagrada, ker bi se s tem mladino navedlo k vztrajnosti in marljivosti.

Vzdrževanje obrtno-nadaljevalnih šol naj prevzame država sama brezpogojno, ker je to njena dolžnost. Uvede naj se revizija zaščite vajencev in se postavi v odnose, ki bodo dali učnim gospodarjem možnost, dati vajencem potrebnega znanja v stroki, kar današnjemu razvajenemu vajencu ni mogoče. Odstrani naj se vsako vmešavanje nepoklicnih elementov v obrtniški naraščaj ker smatramo, da nima pravice do vajencev in njihovega vprašanja drugi, kakor učni mojster, starši in šola.

16. Kraljevsko bansko upravo dravske banovine naprošamo, da se povsod tam, kjer se pobira uvoznina na razne obrtniške in druge izdelke, uvoznina na obrtniške proizvode ukine.

17. Zbornico za trgovino obrt in industrijo v Ljubljani pa prosimo, naj izda navodila za enotno poslovanje v združenjih.

Kongres pošilja gospodom ministrom trgovine in industrije, ministru pravde in ministru financ izraze globokega spoštovanja s prošnjo, da sklepom in zahtevam kongresa ugode.

KRAJCER ANTON, Maribor
predsednik kongresa.

Pred uvedbo socialnega zavarovanja obrtnikov in ureditve obrtniških dolgov

Ob priliki nedavnega obiska obrtniške delegacije pri ministru socialne politike in narodnega zdravja, g. Cvetkoviču, je ta izjavil, da namerava vlada v najkrajšem času izvesti zavarovanje za obrtnike ter regulacijo obrtniških dolgov. Končno je prodrl vsaj en žarek upanja, da se bodo tudi ta obrtniška vprašanja, poleg drugih, na katerih rešitev obrtništvo tako dolgo čaka, končno vendarle pričela obravnavati na merodajnem mestu!

Prvi kongres krojačev in krojačic za ženska oblačila v Slavonskem Brodu in ustanovitev državne zveze

Na podlagi predhodnega sporazuma je bil 9. januarja t. l. v Slavonskem Brodu sklican prvi kongres krojačic in ženskih krojačev, na katerem je bila ustanovljena skupna strokovna zveza za vso državo. V upravo zveze je izvoljeno zastopstvo vseh večjih mest, torej tudi zastopstvo ljubljanskega združenja.

Kongres sam, kateremu je predsedoval g. Milan Stanojević iz Beograda, je pretresal najprej vprašanja organizacijskega pomena, pravil in ostalega, ki naj zagotovijo novoustanovljeni zvezi krojačic in ženskih krojačev uspešno delovanje. G. Franjo Reiher, delegat iz Maribora je predlagal da se osnuje skupna zveza za moške in ženske krojače, kar pa je kongres odklonil, z ozirom na to, da se interesi obeh poklicev razlikujejo. Če bi se izkazala pozneje potreba, ustanovitve skupne zveze krojačev in krojačic, tedaj tudi skupni nastopi ne bi bili izključeni. Kongres je dalje sprejel sklep, da ostane sedež zveze v Beogradu. Prihodnji kongres je predlagan na Binkošti.

Uradni predlogi in določbe

PAVŠALNO OBDAVČEVANJE PEKOV IN DIMNIKARJEV

Davčni oddelek ministrstva fin. je izdal sledeče pojasnilo:

»Z razpisom tega oddelka pod štev. 34246-III od 18. VI. 1937. l. je pojasnjeno, da se peki obdavčujejo pavšalno v smislu odredb § 19. fin. zakona za l. 1937-38, v kolikor se razen čistega pekarskega poslovanja: pečenja kruha in peciva, ne bavijo s trgovino t. j. ne kupujejo žita, ga sami ne meljejo ter moke kvasa in slaščic ne prodajajo. Z ozirom na to se ne more smatrati peka za trgovca, ako moko menja za kruh, kajti pek mora nabaviti moko za kruh in irelevantno je kako je moko dobil. Ako pek izdeluje in peče kruh v mestu izpod 20.000 preb. pa prinese na prodaj kruha na primer v mesto s preko 20.000 preb., tedaj se ga smatra kot pavšalista, ako pa ima v tem mestu prodajalnico, tedaj se obdavči ta lokal kot poseben davčni objekt. Za dimnikarje velja pa v kolikor izpolnjujejo pogoje § 19. fin. zak. za l. 1937-38 in razpise tega oddelka štev. 2247-III od 1. IV. 1937 l. in št. 34.240-III od 18. VI. 1937. odredba § 19., brez ozira na njihov letni dohodek.

DELOKROG KLOBUČARJEV

Banska uprava dunavske banovine je izdala sledečo naredbo: klobučarji smejo izdelovati kožuhovinaste kučme samo s posebnim dovoljenjem, ker bi sicer prekoračili svoj delokrog. Ta odredba velja samo za to banovino.

UČENCI IN NAMEŠČENSKI DAVEK

Z ozirom na določilo čl. 98. zakona o nep. davkih mora imeti vsak učenec, ki prejema od svojega delodajalca kakršnokoli nagrado za delo, bodisi v naravi ali gotovini, svojo nameščensko knjižico. V to knjižico mora delodajalec vpisati mesečno vrednost v gotovini ali naturalijah. Če vrednost odškodnine ne presega več kot 400 dinarjev mesečno ali 120 tedensko, tedaj ni potrebno lepiti znamkic. To se pravi da oni vajenci, ki ne prejemajo nobene odškodnine za delo, ne potrebujejo teh knjižic. Na to določbo ponovno opozarjamo v izogib strogim kaznim (petkratni višini), ki bi sicer sledile. Priporočamo, da mojstri nabavijo te knjižice tudi onim vajencem, ki ničesar ne prejemajo, kajti tekom leta se le lahko vajencu da kaka malenkost in nesreča je seveda tu. Tudi vpisovanje je treba pazljivo voditi.

NE OBSTOJA NEOBDAVČEN BENZIN ZA ČIŠČENJE

Z ozirom na to, da bencin ne služi direktno kot čistilno sredstvo, nego samo kot ločilno sredstvo, kar pa ne odgovarja namenu čiščenja, je fin. ministrstvo vsa slična olajšanja odpovedalo ter vsa nova dovoljenja odklonilo.

SPREMEMBE V PAKETNEM PROMETU

Poštno ministrstvo je odredilo, da se smejo odslej pošiljati paketi do teže 25 kg. Nove meje posameznih tarif bodo do 1, 3, 5, 7½, 10, 15, 20 in 25 kg.

LIPSKI POMLADNI SEJEM 1938

Začetek: 6. marca

60% popusta na nemških železnicah, znatni popusti v drugih državah.

Vsa pojasnila dajejo:

Zvanični biro lajpciškog sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33/I.

in častni zastopniki:

Ing. G. Tönnies, Ljubljana, Tyrševa c. 33. Telefon 27-62 in

Jos. Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25. Telefon 20-97.

Načrtno gospodarstvo sodobne Nemčije

Ing. arch. Rado Kregar

SOCIALNA ZAŠČITA DELAVSKEGA STANU

Nemški gospodarski krogi so bili prvi, ki so spoznali vrednost zdravih življenskih pogojev svojega delavstva za racijonelno izrabo njegove delovne sile. Potrebni pa so tudi za zdrav naraščaj. Iz kmečkega in delavskega stanu črpa Nemčija svoje najboljše življenske sile. Iz teh vrst so izšli tudi domalega vsi njeni mlajši sodobni gospodarski, kultur. in politični voditelji. To je razlog, da tvori danes socijalna zaščita nemškega delovnega ljudstva zelo važno postavko v njihovem narodnem gospodarstvu. Ta socijalna zaščita pa ne obsega zgolj bolniške oskrbe, nezgodnega in starostnega zavarovanja, temveč zasigura delavstvu vse življenske pogoje in je baza za njegov današnji življenski standard. K bistvenim življenskim pogojem spadajo zdrava stanovanja, zadostna obleka in prehrana. Lasten dom in košček zemlje sta nemškega delavca zopet vrnila rodni grudi, od koder ga je odtrgal predvojni kapital. Finančna sredstva za izvedbo tega socijalnega programa nudijo poleg države privatni kapital podjetij pred vsem pa zavaroval ne in socijalne institucije. Te morajo svoj razpoložljiv kapital nalagati po največ le v zgradbe delavskih stanovanj, v zgradbe z malimi stanovanji ter v podobne socijalne ustanove. Država sama pa prispeva v te namene letno stotine miljonov R. M.

RACIONALIZACIJA NASELITVENE ZEMLJE

V Nemčiji pride danes na 1 km² 124 prebivalcev, dočim v Ameriki le 16. Vsled te preobljudenosti mora misliti nemško vodstvo tudi na racijonelno izrabo naselitvenega ozemlja. Pravilna in zdrava porazdelitev industrije in kmetijstva more očuvati gozdove in omiliti kvarne posledice, ki so se pokazale na zdravju prebivalstva preobljudenih velemest in industrijskih centrov. Nemški učenjak-strokovnjak na polju socijalne higijene, prof. Grotjahu je ugotovil, da je bila leta 1930. v nemških velemestih in industrijskih centrih okoli ena tretjina prebivalstva degenerirana in vsled tega za delo in samostojno preživljanje nezmožna. Decentralizacija mest, naselitev manj obljudenih predelov, zaščita naravnih krasot in gozdov in na ta način zboljšane zdravstvene prilike tvorijo glavne točke naselitvenega programa.

Nemško graditeljstvo ima že povsem normalizirane tipe naselij, kakor tudi za vse javne zgradbe v teh naseljih. Da igra vrt in zelenje v oblikovanju teh naselij zelo važno vlogo v estetskem in zdravstvenem oziru, pričajo krasno urejeni vrtovi in parki nemških mest in naselij ter številni projekti za nove javne nasade z vsemi pripadajočimi igrišči in športnimi prostori.

NEMŠKA SODOBNA UMETNOST

Nemško vodstvo ne trpi popolne svobode in individualizma niti v umetniškem ustvarjanju. Tudi umetnost je danes vključena v organizacijo dela in mora sodelovati na izvedbi načrtnega gospodarstva. Njena naloga je propagandnega značaja. Ona mora vzgajati nemški narod. Vse nezdrave in razkrajajoče povojne pojave v nemški umetnosti, je sodobno nemško vodstvo zatrlo v par letih svojega vladanja. Doba revolucije, anarhije in nihilizma v umetnosti in umetniškem ustvarjanju je v Nemčiji minula. Vse umetniške smeri ekspresijonizma, futurizma, primitivizma, dadaizma itd. so zatrte. Interesanten in karakterističen je pojav, da je z iztrebljenjem židovskega življa ta bolezen, ki je razkrajala nemško umetnost, sama od sebe prenehala. Umetnostna razstava v Münchenu n. pr. podaja jasno sliko tega ozdravljenja. Na celi razstavi ni niti ene slike ali plastičnega dela, katerega bi se moglo prištevati k eni ali drugi preje navedeni umetniški smeri. Sicer je sodobna nemška umetnost v svojih delih često tendencijozna, propagandistična, toda kjer ustvarja umetnik iz prepričanja in navdušenja, imajo ta dela svojo umetniško kvaliteto. Tudi ustvarjajoča nemška umetnost doživlja svojo renesanso ter postaja povsem nacijonalna.

ŽURNALISTIKA IN KNJIŽEVNOST

Najaktivnejši propagandistični faktor za nove ideje in razširjenje teh idej je sodobna nemška žurnalistika in literatura. Najostrejše orožje v službi ljudske prosvete je pač časopis. Kdor zasleduje delovanje nemške žurnalistike in literature sploh, vidi, da stoji prav vsa v službi sodobnega režima, da z vsemi silami razširja sodobno državno misel in da z vsemi močmi podpira nemški narod v njegovem gospodarskem boju.

TUJSKI PROMET

Nemčija posveča tujskemu prometu vedno več pozornosti. Z raznimi sredstvi skuša doseči čim večji dotok tujcev. Tujski promet tvori danes važno postavko v nemškem narodnem gospodarstvu. Nemčija gradi danes prvovrstne avtomobilske ceste, veča, organizira in urejuje zračni promet, izpopolnjuje železniški in vodni promet, vse z namenom, privabiti čim več tujcev v svoje dežele. Tujskoprometna vprašanja pa ne rešuje le z urejevanjem svojega prometa in zboljšanjem prometnih zvez. Ona skuša na vse mogoče načine tujce tudi zadovoljiti in jim zato nudi vse pogoje za prijetno bivanje. Prvovrstne prometne zveze, udobne in cenene vožnje z vsemi prometnimi sredstvi, vodstva po znamenitih krajih, zbirkah, muzejih, razstavah itd., nudi tujcem, ki posečajo njihove kraje. Popisi krajev, znamenitosti muzejev, orijentacijske karte dežel, krajev in mest, omogočajo tujcem neodvisno kretanje in potovanje po nemških deželah in mestih. Največjo pažnjo pa polaga nemška tujskoprometna zveza na pravilno ureditev pred vsem onih krajev in naselij nemške province, ki imajo svojo zgodovinsko preteklost. Srednjeveško lice teh naselij budno čuvajo. Zgradbe zgodovinske ali umetniške vrednote Nemci restavrirajo, čuvajo pa tudi krajevne lepote, kar je z ozirom na gostoto naseljenosti in pomanjkanja rodovitne zemlje često prav težko. Tako prikazuje n. pr. razstava v Düsseldorfu v urejevanju naselij in organizaciji tujskega prometa vso sistematiko. To delo za očuvanje krajevnih lepot gre tako daleč, da imajo za večino javnih zgradb v teh tujskoprometnih krajih in letoviščih izdelane tipe v načrtih in modelih, ki služijo kot podlaga za projektiranje in gradnjo teh poslopij. Da zna nemška gostinska obrt zadovoljiti po svoji moči tudi razvajenega tujca z udobnimi stanovanji, s prvovrstno postrežbo, z vsemi mogočimi športnimi napravami, kopališči itd., je povsem razumljivo. Pomanjkanja tujec ne čuti, opazi pa pomanjkanje v hrani, ki je sicer prvovrstno servirana, ali že močno normalizirana.

Ali ste že plačali Obrtniški koledar za l. 1938?

Čitajte „Obrtni vestnik“

Pridobivajte novih naročnikov

Zgodovinski razvoj obrtnosti v Mariboru

Če se ozremo po starinskih krasnih ograjah, podbojih in drugih predmetih rokodelskega dela izza časa nekdanjega Maribora, smelo trdimo, da to delo v umstvenem oziru ne zaostaja za drugim enakim delom, ki so ga naši predniki ustvarjali in ki zasluži, da se ga spominjamo v zgodovini obrtništva, našega štajerskega Merana.

Kot najstarejše obrti navaja zgodovina Maribora usnjarstvo in mlinarstvo. Obe so izvrševali s pomočjo vode na obrežju Drave. Poleg teh je omeniti še platnarje, tkalce in kovinarje, ki so obratovali s predmeti za vsakdanjo potrebo prebivalstva. Vse drugo si je v srednjem veku kmet sam pridelval.

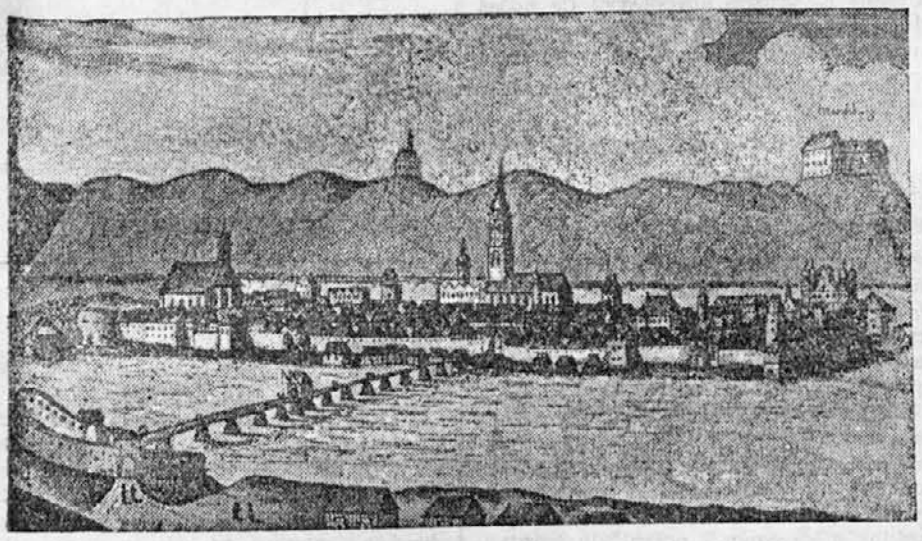

Pogled na Maribor iz 16. stoletja

Maribor, ki je v 13. stoletju štel komaj par tisoč duš, je imel že v takratni dobi razne privilegije, predvsem privilegij prodaje rokodelskih predmetov. Dočim se je v imenovani dobi v splošnem kupčevalo z obrtnimi izdelki s prenašanjem in prevažanjem (krošnjarstvom), je bilo v tem pogledu obrtništvo v Mariboru zaščiteno pred konkurenco podeželja. Posebni privilegij je veljal za samostane, ki so za svoje potrebe vzdrževali in vzgajali l a s t n o obrtništvo iz katerega se je sčasoma razvil obrtniški stan, v pravem pomenu besede — meščanski stan.

Med najboljše odjemalce obrtništva našteva zgodovina plemstvo in cerkev, ki sta sloveli po svojem bogastvu in ugledu.

Zgodovina Maribora o svojih organizacijah v srednjem veku ne omenja ničesar. Razbrati je edino to, da so veljali kot gmotno najbolje stoječi peki in mlinarji. Po tej okolnosti in po dejstvu, da so bile te obrti že takrat podrejene kontroli oblasti, sklepam, da jim že v srednjem veku kot dandanes niso prizanašali s kaznovanjem.

Kot prvi in najstarejši ceh v srednjem veku v Mariboru imenuje zgodovina kovaško združenje. Cehi so skrbeli za nadzorstvo nad solidnim delom posameznikov, za medsebojno pomoč pri svojem članstvu, za vzgojo vajeništva in regulacijo njih števila, za kontrolo nad pomočniki ter za verskonravsko vzgojo svojih pripadnikov.

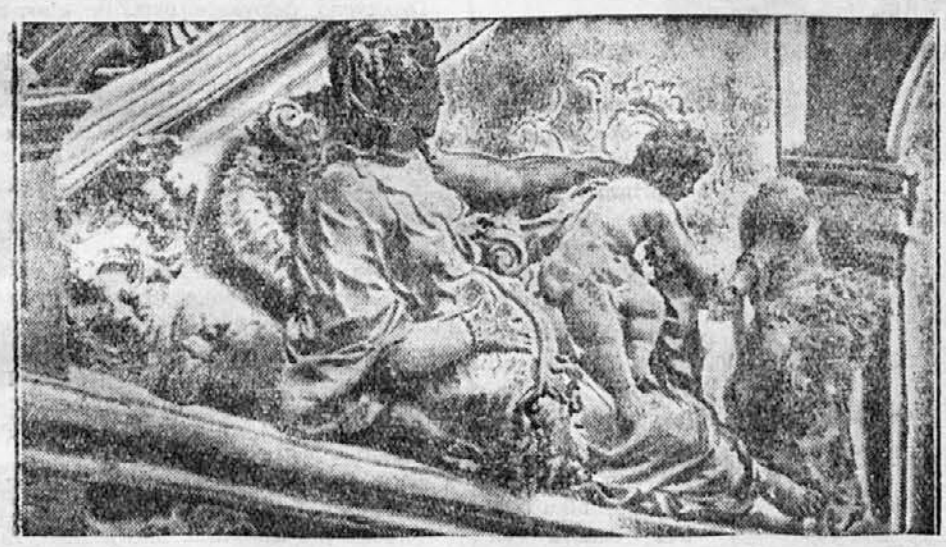

Krasni kiparski izdelki iz srednjega veka na grajskem stopnišču v Mariboru

Cehovstvo se je proti 16. stoletju močno razvilo; imelo je slično kot še dandanes naša združenja znake; pripadniki cehov so se pokorili svoji upravi in se od časa do časa posvetovali v lokalih svojih »skrinj«.

Maribor je štel 250—300 obrtnikov (danes menda preko 1.500), ki so bili razdeljeni na 29 različnih cehov po potrebi svojih obrti.

Koncentracija cehov je bila po gotovih ulicah, ki so v spomin na svojo preteklost še do sedanjega časa obdržale svoja imena.

Kot načelni pogoj za vsakega cehovca je veljala tajnost obrtnega znanja. V tej tradiciji je rastla koncentracija misli od roda do roda, saj je bila izdaja obrtne tajnosti ogrožena s smrtno kaznijo za vsakogar, ki te svetinje ne bi čuval. Obrtništvo srednjega veka ni štedilo ne s prazniki, ne z delovnim časom. Kot delovni čas je veljalo načelo »od zore do mraka«. Po potrebah strok regulirana produkcija pomočništva, vera v cehe, sloga med obrtništvom, predvsem pa znosljiva konkurenca so tvorili stalno zaposlenost in zadosten zaslužek, torej ono zlato dno, o kateri si pripovedujejo danes obrtniki še samo kot reminiscenco na dobo svojih prednikov.

Nekdanji obrtnik ni poznal ne obrtnih ne strokovnih šol. Odprt razum, dobri učitelji-mojstri, vešča roka in neutrudljiva pridnost so ga vodile po svetu, da si izpopolni svoje znanje in da si najde stalnost za svoj dom. Od tod izhaja, da še dandanes najdemo nebroj slovenskih imen v nemških krajih in vice versa nemških nadpisov v slovenskih mestih in trgih. Z malih obrti n. pr. gostilničarjev, ki so prvotno zase in ožjo okolico varili svoje pivo, so nastale pivovarne, ki jih pa po obsežnosti delokroga prištevamo dandanašnjim industrijam.

S preseljevanjem in izmeno obrtništva je rastla popolnost kvalitetnega dela, s kvaliteto pa daleč naokrog ugled obrtništva.

Važna so bila posebno izkustva, ki so jih prinašali obrtniki-popotniki v rezbarski in stavbarski stroki. Zlasti mesta, kjer je bila večja koncentracija obrtništva, so dajala potujočim pomočnikom vseh strok dovolj hvaležne prilike, da se v stroki do dobrega spopolnijo.

—o—

Z naraščanjem števila obrtništva, in s tem paralelno rastočo desorganizacijo cehov, ob konkurenci industrije in naraščujočega šušmarstva se je v 18. stoletju pojavila kriza obrtnega stanu. Nastale nove cestne zveze so omogočale razvoj konkurence. Prvemu udarcu je sledil, — za dobo cesarja Jožefa II. — drugi — še hujši. Vojaški magacini so pritegnili nase pomočništvo in malodane odločili pogin stare solidne oblačilne obrti. Francoskim vojskam je sledil gospodarski propad meščanskega stanu, v zvezi s tem beg na posestva. Parni in strojni pogon je postal v konkurenci ročnemu delu usodepoln, z njim je pa nastopilo pocenjenje izdelkov in prenehalo zlato dno obrtniškega ročnega dela.

Leta 1848. prenehajo cehi; njim sledi obrtniška svoboda, ob kateri od leta do leta izgublja obrtnik svojo orijentacijo. Temu stanju se priključi beg v tovarne in delavska gibanja. V borbi za eksistenco omaguje obrtnik. Z njim trpi radi nezadostne naobrazbe pod težo razmer obrtniški naraščaj. Zdrav duh cehovstva zapušča obrtništvo in se čim dalje bolj razvila v krizo gmotnih in osebnih prilik, in dobrih 20 let je trajalo, da je naš obrtnik prebil to težko stanje.

Še le z osmim decenijem preteklega stoletja so se razmere med obrtništvom ustalile. Ob posebnosti in kvalitativnosti obrtniškega dela je po dolgi težki krizi zopet začel zmagovati obrtnik-rokodelec s tem, da je sledil — z uma svitlim mečem, — poti do svojega ugleda in svoje gospodarske moči.

Vzporedno s to dobo so pričela procvitati naša združenja in z njimi vred napredek in ugled obrtnega stanu, ki je vreden, da ga ljubi in spoštuje vsak, ki se zanima za borbe njegove težke preteklosti.

I. Zadravec

Poslednji roki davčnih vplačil

14. februar je poslednji dan vplačila davka na rente, ki se vplačuje pri izplačilu v smislu čl. 17. zakona o neposrednih davkih.

15. februar je poslednji dan vplačila zgradarine, pridobnine, davka na rente (obresti), društvenega davka, kakor tudi davka na poslovni promet in luksuznega davka za pavšaliste zadnjih dveh oblik za prvi kvartal 1938.

15. februar je zadnji dan vplačila uslužbenskega davka za mesec januar za podjetja, ki so dolžna ta davek plačati v gotovini po spisku. Istočasno s temi davki se vplačujejo tudi banovinske, občinske in zbornične doklade pri vseh vrstah državnega davka ki se določuje po zakonu.

Obrtniki in ostali gospodarski sloji imajo svojega najboljšega davčnega svetovalca v **Obrtniškem koledarju za leto 1938.**, kjer najdejo pri vsakem mesecu že vnaprej sestavljene termine davčnih vplačil.

Opozorilo za mizarje in ostale obrtnike!

V zadnjem času razpošilja neka uprava jugoslovenskega obrtnika v Zagrebu (Kuhačeva 2) tiskovine s pozivom, da se naroče na nekakšen mizarski album s slikami Denar je treba takoj poslati ter se kot nagrada dobi baje kako orodje. Dopisi so brez podpisa in žiga. Po deželi je nekdo hodil pred meseci akvirirat in sprejemat naročila za izdajo »Gospodarski kompas Dravske banovine«, nabiralec je zahteval od naročnika vnaprej celo vsoto. Doslej o denarju in ne o naročilu ni ne duha ne sluha. Ker se dogajajo na ta način predrzne sleparije ter so obrtniki oškodovani za prilične zneske, opozarjamo podeželske obrtnike, da naj bodo previdni. Obrtnik je sploh zelo lahkoveren in za kaj pametnega nedostopen. Takoj bo pripravljen izdati za kako neumnost 200 ali več dinarjev, da bi pa žrtvoval 40 dinarjev za svoj list, to pa ne. Obrtniki bodimo možje!

Bat'a je vse, kar hočete

Na čevljarskem kongresu, ki je bil v nedeljo 16. januarja t. l. v Celju, smo imeli dovolj prilike, da slišimo obtožbe proti Bat'i kot najhujšemu nasprotniku malega obrtnika-čevljarja. Ker nam prostor danes ne dopušča, da bi se spuščali v navajanje vseh vnebovpijočih krivic, ki jih prizadeva Bat'ovo podjetje našim malim poslovnim ljudem, se bomo k stvari povrnili ob prihodnji priliki. Za sedaj se obračamo na čevljarje z naslednjim pozivom:

Po svojih podružnicah je pričel sedaj Bat'a prodajati poleg svojih dosedanjih izdelkov tudi kože in čevljarske potrebščine in najbolj žalostno je, da nekateri naši čevljarji kupujejo svoje potrebščine pri Bat'i, dočim na drugi strani vodi celokupno obrtništvo najenergičnejšo borbo proti Bat'i, kot izkoriščevalcu našega malega človeka. Moramo se torej odločiti, da načelno ne bomo imeli z Bat'o nobenega opravka in če bo samo en naš čevljar še kupoval pri Bat'i, bomo pokazali, da vse naše dosedanje prizadevanje, da razkrinkamo Bat'o, smatramo za brezpomembno. Bodimo torej toliko pošteni in radi naših tovarišev, ki so izkrvaveli in še krvavijo, ne mažimo rok s takimi kupčijami, mogoče radi tega, ker nudi Bat'a za nekoliko par cenejše blago kot ostali trgovci. Čevljarji bodimo poštenjaki do konca.

Kot poroča zadnja številka »Metalurgije«, je pričel Bat'a posegati že tudi v metalurgično stroko. Za svoje strojne obrate v Borovem je uvedel nove stroje in sestavljal dele, ki so bili uvoženi iz inozemstva, vse v lastni režiji. V resnici velikopotezno!

Obrtnikova pošta

A. B. miz. m. Maribor, Pobrežna c. 11. Zavarovanje za naše naročnike smo uvedli iz socialnih vidikov. Obrtnik ni običajno nikjer zavarovan, ker smatra, da so vsi izdatki žrtvovani v ta namen odveč. Mogoče je tudi to krivo, da je še nedavno obrtnik pripadal onim slojem, ki se jim ni bilo treba brigati za bodočnost in usodo lastnega doma in družine. Dandanes taka brezskrbnost ni na mestu. Obrtnik je med delavnimi sloji najbolj izpostavljen življenskim nesrečam. In v slučaju resne nesreče ostane obrtniška družina brez vsakih sredstev, brez prihrankov, brez varuha... Zato smo se odločili, da vsakega našega naročnika-obrtnika, ki izpolni pogoje za zavarovanje zavarujemo za dinarjev 5000.—, ki jih prejmejo dediči zavarovanca od Zedinjene zavarovalnice. Vendar ni naš edini namen, da za svoje naročnike in njihove svojce poskrbimo samo za slučaj nezgode (kot ste se Vi izrazili), ne, Obrtni vestnik bo še nadalje izpopolnjeval svoj program, širil zdravo obrtniško misel med zavednim obrtništvom, ki naj tako pripomore k čim lepši zmagi in boljšemu napredku slovenske obrtnosti. Z ozirom na naše velike žrtve naj bi naši naročniki ne gledali na naše prizadevanje samo iz vidika lastnih materielnih koristi, temveč tudi kot splošno korist za razvoj naše lepe obrti.

Male vesti

× **Po kratkem trpljenju,** je preminul v Ljubljani podobarski in rezbarski mojster Karl Götzl. Blagi pokojnik je spadal med redke obrtniške mojstre, ki se znajo podvreči disciplini in stanovski dolžnosti, katero narekuje delo za občo obrtniško korist. Bil je dolgoletni odbornik in član Obrtniškega društva v Ljubljani. Naj mu bo ohranjen blag spomin. Žalujočim naše iskreno sožalje.

× **Te dni je bila v Sarajevu** od ministra socialne politike sklicana anketa o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih obratovalnic, o izvajanju uredbe o omejitvi nočnega dela v pekarnah, uvedbi 8-urnika tudi za peke, mesarje itd. Izčrpneje bomo poročali o poročilu zbornice.

× **Zbornice** so, prejele v proučitev načrt spremembe zakona o obrtih in reorganizaciji združenj. K podrobnostim teh predlogov se povrnemo.

× **Na seji finančnega odbora,** je fin. minister Letica podal pred začetkom razprave o proračunu fin. ministrstva daljši ekspoze, v katerem trdi da je novi proračun reelen in da se more pričakovati višek dohodkov v višini 1270 milj. din. Ta višek se bo dosegel brez vsakih novih davščin in brez novega pritiska davčnih oblasti.

× **Zanatska banka,** podružnica v Ljubljani, je izdala ličen in priročen koledar z najvažnejšimi navodili organizacije svojega poslovanja ter vobče o denarnem poslovanju v splošnem. Knjižica bo zelo dobrodošla vsem, ki se žele seznaniti podrobneje z našim denarnim zavodom!

× **Poziv za udeležbo na mednarodnih sejmih v inozemstvu.** — Kakor prejšnja leta, se bo tudi letos udeležila naša država s skupnimi razstavami vzorcev važnejših mednarodnih velesejmov, in to: v Lipskem od 6. do 14. marca t. l., v Milanu od 12. do 27. aprila t. l., v Plovdivu od 25. aprila do 8. maja t. l. in v Budimpešti od 29. aprila do 9. maja 1938. Razstavljalci dobijo za razstavo vzorcev brezplačen prostor na razpolago in poleg tega gredo stroški za prevoz vzorcev od Beograda do razstavnega mesta in nazaj na breme Trgovinskega muzeja ministrstva trgovine in industrije v Beogradu. Razstavljalci nosijo torej samo stroške za prevoz predmetov od svojega bivališča do Beograda in nazaj. Kdor želi razstaviti vzorce svojih izdelkov na gorinavedenih velesejmih, naj se neposredno obrne, in to čimprej na: Trgovinski Muzej, Beograd, Miloša Velikog 29.

× **V Beogradu** je ustanovljena zadruga klobasičarjev in mesarjev za prodajanje surovih kož.

× **V nedeljo** 23. p. m. je praznoval naš sodobni pesnik Oton Župančič upravnik Narodnega gledališča v Ljubljani, svojo 60letnico. Ves narod se je s ponosom in hvaležnostjo spominjal jubileja enega svojih največjih sinov, velikega klicarja, mojstra našega jezika in umetnika

× **Neki slovenski list piše:** Privilegij pomeni v našem jeziku predpravico, privilegiranec je pa tisti, ki uživa pred drugimi posebno predpravico. V našem gospodarstvu imamo sedaj privilegirano agrarno in druge banke, privilegirane trgovine in prodajalnice industrijskih podjetij, privilegirana industrijska podjetja, večinoma inozemskega izvora, privilegirane davkoplačevalce po privilegiranih banovinah, sedaj pa dobimo še privilegirano tiskarno za vsa privilegirana podjetja.

× **Združenje krojačev in sorodnih obrtov v Mariboru** proslavlja v nedeljo, 6. t. m. ob 16. uri v prostorih Gambrina svojo 50-letnico obstoja. Na sporedu je: slavnostna otvoritev, poročilo o zgodovini združenja, razdelitev častnih diplom in prosta zabava. Vabljena združenja in obrtništvo!

× **Uredništvo in Uprava »Obrtnega vestnika«** bosta z nastopnim letom skušala čim vestneje svoje delo izpopolnjevati in dvigniti. V ta namen je potreben direkten stik z našimi cenjenimi sotrudniki, dopisniki in zaupniki. Uredništvo in uprava se tem potem obračata z zaupanjem na naše dosedanje prijatelje, da na vsako okrožnico blagohotno odgovarjajo in pomagajo pri razširjenju lista. Istotako se naprošajo tovariši obrtniki, ki bi imeli veselje za sodelovanje pri upravi ali uredništvu, da stopijo v stik z upravo, od katere bodo dobili podrobnejše informacije. Že vnaprej sporočamo, da za tako delo ni potrebna niti univerza, niti druga visoka šola. Za naprednejše stanovske delavce in obrtnike je pa zelo priporočljivo udejstvovanje pri kulturno-prosvetnem delu. Ne samo, da na ta način najbolj koristijo naši obrtniški stvari, temveč se tudi sami izobrazujejo ter se postavljajo v izjemen položaj med svojimi tovariši. Uprava in Uredništvo »Obrtnega Vestnika« Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

× **Ljubljanski velesejem** bo imel v l. 1938. dve prireditvi, ki jim bo pokrovitelj Nj. Vel. kralj Peter II. Spomladanski velesejem bo od 4. do 13. junija. Razstavljale bodo vse važne panoge industrije in obrta, priključena pa mu bo posebna razstava cest. Jesenski velesejem pa bo od 1. do 12. septembra. Obsegal bo več posebnih razstav iz področja gospodarstva in kulture.

Za vesel delopust

Političen klepar

Urban: Tako res, kakor je Bog v nebesih. Kmalu bomo imeli vso hišo polno gratulantov in pokornih služabnikov in služabnic.

Neža: (na kolenih). Ah, moj ljubi mož, odpusti mi, če sem ti prej delala krivico!

Urban: Vse je odpuščeno! Pazi le, da se boš od zdaj bolj olikano vedla, da boš s tem ohranila mojo milost. Toda, odkod bova vzela služabnike?

Neža: Za prvo silo bova vzela kakšno tvojo obleko in bova oblekla z njo Tineta, dokler si ne omisliva livreje. Ampak zdaj, ko si župan, daj, kaznuj krznarja Pavla, ki me je sinoči tako grdo ven vrgel!

Urban: Ej, draga ženica, gospa županja ne sme misliti na krivico, ki jo je pretrpela gospa kleparjeva. Zdaj pa pokliči Tineta!

ČETRTI PRIZOR

Neža, Urban, Tine

Neža: Tine!

Tine: Kaj?

Neža: Tine, tako ne boš smel več odgovarjati. Ali ne veš kaj smo postali?

Tine: Kaj neki?

Neža: Moj mož je postal župan.

Tine: Prokleto! To je pa za kleparja hudičev skok.

Urban: Tine, ker si že služabnik pri velikem možu, se moraš olikano izražati.

Tine: Služabnik? To pa ni bog ve kakšen napredek.

Urban: Boš že še avanziral. Sčasom boš glavni služabnik, le potrpi! Za zdaj boš oblekel mojo rjavo suknjo, dokler ti ne preskrbimo livreje.

Neža: Bojim se, da mu bo predolga.

Urban: Res mu bo predolga, toda v sili si moramo pomagati kakor vemo in znamo.

Tine: O, jemine! Saj mi sega do gležnjev. Saj sem kakor frančiškan.

Urban: Slišiš, Tine. —

Tine: Da, mojster.

Urban: Ti, cepec, da me ne boš več ogovarjal s temi trapastimi naslovi! Kadar te bom od zdaj klical, reci mi: gospod! Kadar bo pa kdo prišel in po meni vprašal, mu odgovori: gospod župan je doma.

Tine: Ali naj to rečem tudi takrat ko gospoda župana ni doma?

Urban: Kaj pa čenčaš? Kadar me ni doma, reci: gospoda župana ni doma; kadar pa nočem biti doma, reci: gospod župan danes ne sprejema avdijenc. Torej, moja draga žena, pripravi se! Pri sprejemih ne govori preveč, dokler se ne priučiš olikani govorici. Umišljati si moraš, da si bila rojena kot županja. Kadar bo kdo na tvoje zdravje pil, mu odgovori: mon tres humbel serviteur! Kadar zehaš, ne dajaj roke pred usta, kajti to ni pri boljših ljudeh v modi. Skoraj bi bil pozabil! Nabavi si psička, ki ti mora biti prav tako ljub kakor tvoja rodna hči. Tudi to je gosposko. Naša soseda ima krasnega psa, mogoče ti ga bo posodila, dokler ti enega ne kupim. Dajaj mu francoska imena in zdaj pa zdaj ga poljubi na gobček.

Neža: Ne, dragi možiček, tega pa ne storim. Človek nikdar ne ve kje povsod je bil s svojim gobcem. Tudi uši in bolh se človek naleze.

Urban: E, prazno govorjenje! Če hočeš biti dama, se moraš tudi kakor dama obnašati. Zdaj pa le pojdi in v sobi vse pripravi.

(Neža gre).

PETI PRIZOR

Urban, Tine

Urban: Čuj, Tine!

Tine: Gospod župan!

Urban: Kaj misliš, Tine, ali bo radi mojega povišanja mnogo zavistnežev?

Tine: E kaj, na zavistneže se kar požvižgajte. Če bi bil jaz izvoljen za župana, bi jih že naučil kozjih molitvic.

Urban: Edino kar me skrbi, so te ceremonije.

Tine: Eh, to so traparije! Pameten mož se ne ozira na ceremonije. Jaz za svojo osebo bi dal poljubiti svojo roko vsakemu mestnemu svetniku, bi modro nagubal čelo pa bi bilo vse opravljeno.

Urban: Ko bom ustoličen, bom moral govoriti. Za govor sam se ne bojim, ampak neke formule so, ki jih ne znam.

Tine: Jaz bi tako začel svoj govor: Zahvalim se vam, vi plemeniti in modri možje, za čast, ki ste mi jo izkazali, da ste mene ubogega kleparja izvolili za župana.

Urban: Že spet si prišel na dan s tem prokletim kleparjem. S to obrtjo sem se bavil le za kratek čas.

Tine: In jaz sem bil pri vas pomočnik tudi za kratek čas.

(Zastor).

Podpiraj domače rokodelstvo!

MALI OGLASI

Mali oglasi trgovskega značaja se računajo po 50 par beseda. Oglasi socialnega in posredovalnega značaja beseda 25 p. Najmanjši znesek 15 ox. 10 D.

USPEH! Za par kovačev, Vam v nekaj urah mesečno ali tedensko opravi vso korespondenco, davčne in sodne vloge in vse druga pisarniška dela mlad brezposelni uradnik. Ker ima dobre zveze Vam posreduje v vseh zadevah in tudi pri oddajah obrtniških del itd Uspeh zasiguran. Ima prakso tudi v poravnalnih zadevah. Poseduje svoj pisalni stroj. Brezobvezno in diskretno Vas obišče, ako pustite svoj naslov upravi lista v zaprti kuverti pod značko »Uspeh«.

KROJAČI!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Češko-jugoslovenska veletrgovina blaga

ANTON HÜBL D. D.

Zagreb, Trenkova ulica štev. 7

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije A. D.

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Gajeva ulica 6

CENTRALA BEOGRAD

Delniška glavnica Din 75,000.000.—
Udeležba države Din 30,000.000.—

GLAVNA PODRUŽNICA ZAGREB
PODRUŽNICA SARAJEVO

PODELJUJE

obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoči račun, posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev, delnic Narodne banke in Privilegirane agrarne banke.

SPREJEMA

na obrestovanje vloge na hranilne knjižice in tekoči račun, katere izplačuje brez omejitve.

UPRAVLJA

imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij. Izvršuje vse ostale bančne posle.

Brzojavni naslov: »ZANATSKA«, Ljubljana — Telefon št. 20-30 — Račun Poštne hranilnice št. 14.003.

Dopisi

MARIBOR. Obrtniško društvo v Mariboru priredi v soboto 5. februarja ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru »Obrtniški ples«. Čisti dobiček je namenjen za zgradbo Obrtniškega doma za onemogle obrtnike. Z ozirom na idealen namen prireditve ter da se Obrtnemu društvu v Mariboru izkaže posebno pozornost radi svojega vsestranskega koristnega delovanja, pozivamo člane in obrtnike ter njihove prijatelje, da posetijo Obrtniški ples, ki služi po svojem namenu tudi propagandi za našo obrtniško stvar.

KAMNIK. V nedeljo, 23. februarja je bil v kamniškem Gasilskem domu občni zbor kamniškega obrtnega društva. Predsedoval je preds. tov. Slatinšek, ki se je uvodoma spomnil umrlih članov in odbornikov, ki so bili močan steber domačemu društvu. Tajnik, tov. Vindšnurer je podal tajniško poročilo. Društvo šteje 116 članov. Tov. Uršič je poročal o stanju društvene blagajne, ki izkazuje precejšen letni dohodek v korist društvenega fonda, ki je naložen v Mestni ter deloma Kmečki hranilnici. Zahvala gre g. blagajniku za njegovo vestno delo, za kar mu je skupščina izrekla toplo priznanje. Naslednja točka je bila sprememba pravil. Naslov društva se spremeni v Obrtno društvo za Kamnik in okolico. § 4. določa, da podporni član plača 400 dinarjev, § 5 pa daje pravico določati o društveni blagajni samo nadzornim članom. Število odbornikov se skrči od 20 na 10 s petimi namestniki. Tudi poročilo nadzorstvenega odbora je bilo soglasno sprejeto. Pri volitvah odbora je bil za predsednika izvoljen bivši dolgoletni predsednik g. Škof Ernest, za namestnika pa g. Slatinšek. V odboru so tov. gg. Vindšnurer Stanko iz Kamnika, Jerman Lovro iz Radomelj, Perne Franc iz Kamnika, Ipavc Franc iz Mengša, Rostan Anton, Uršič Albert, Fajdiga Anton ter Ložar iz Kamnika, Lukanc Tone pa iz Komende. Namestniki so Iliher Janko, Čebulj Lojze, Zore Janko iz Kamnika ter Perne Anton in Možek Jože iz Komende. V nadzornem odboru so tov. gg. Mejač Miha, Podbrežnik Franc in Jerinc Jože, vsi iz Kamnika. Pri slučajnostih se je razpravljalo o pobiranju članarine ter o drugih stanovskih in strokovnih obrtniških težnjah. V zastopstvu Zveze obrtnih društev, čigar član je kamniško društvo, je pozdravil številne zborovalce tov. Iglič iz Ljubljane, želeč sedanjemu odboru novih uspehov v korist svojega zavednega članstva. Posebno važno je načelno stališče odbora in članstva, da bodi društveno delovanje usmerjeno samo v strokovnem in stanovskem oziru, brez vsakega vmešavanja v dnevna politična vprašanja. Želimo tudi mi, da bi na tej edino pravi poti šel društven razvoj krepko navzgor v splošno korist vsega obrtništva v kamniškem okraju.

LJUTOMER. Kakor drugod je tudi v območju Slov. trgovskega in obrtniškega društva v Ljutomeru zadnja leta zelo nazadovalo število samostojnih obrtnikov. Vzroki tega pojava so bili: manj dela pod vplivom gospodarske krize, ki jo je čutil po pretežni večini agrarni okraj razmeroma bolje ko drugi, potem pa enake ali celo še višje dajatve državi in samoupravnim korporacijam ko poprej za časa dobrega gospodarskega stanja. Pavšalizacija pridobnine je prinesla le malo olajšanja. Na drugi strani pa se je položaj legalnega obrtništva še poslabšal, ker je silno naraslo število šušmarjev — brezposelnih mojstrov in pomočnikov ter raznih »svobodnih umetnikov«, — ki odjedajo obrtniku kruh, delajoč za vsako ceno. Na kvaliteto izdelkov pa naš kmet spričo krize že dolgo več ne gleda. Rahlo izboljšanje zaposlenosti v zadnjem času se skoro ne pozna. Dejstvo je namreč, da odhajajo celo izučeni rokodelski pomočniki kot sezonski kmetski delavci v tujino.

Za obrtniške interese delujeta v Ljutomeru dve vrsti organizacij: šest prisilnih združenj in sicer: skupno združenje kovinarjev, lesnih in umetnih obrtov, oblačilne stroke, gostilničarjev in tesarskih ter študenčnih mojstrov, ki obsega slednje članstvo iz večih srezov; potem pa prostovoljna organizacija Slovenskega trgovskega in obrtniškega društva, nastalega leta 1907. iz bivšega Slovenskega obrtniškega kluba. Lani je slavilo to društvo svojo 30letnico. Zveza obrtnih društev ga je počastila takrat s tem, da je bila njena letna skupščina v Ljutomeru. Društvo je v slogi s trgovci zastopalo vsa leta svojega obstoja obrtniške interese, prirejalo večkrat sestanke in vsakoletne zbore obrtnikov, v času pred krizo pa dve uspeli obrtni razstavi. Društvo je tudi intenzivno sodelovalo pri volitvah v Zbornico TOI. Posebno skrb je posvečalo davčnemu vprašanju, potem pa vzgoji zavednega naraščaja s tem, da je priredilo dvomesečni knjigovodski tečaj (skupno z organizacijo trg. pomožnega osebja) in podpiralo vsako leto strokovno šolo z nagradami za najboljše učence ter s prispevki za vajeniške ekskurzije, ki so bile mogoče samo z njegovo podporo. Letos se je v okviru društva ustanovil mladinski odsek, da razširi zanimanje za obrtniške koristi tudi med svoj naraščaj, da dvigne njegovo stanovsko zavest in ga s tem pripravi za složno in uspešno delo v obrtniških organizacijah. Da društvo ni pozabilo nikoli obubožanih obrtnikov in da jim je naklanjalo podpore, tega ni treba posebej povdarjati. Društvo skrbi tudi za družabnost ter je večkrat priredilo obrtniški ples, čigar čisti dohodek je porabljalo za gori označene namene. Tudi za l. 1938. ga pripravlja.

Društveno delovanje ovira v glavnem število članstva, ki je v razmerju s številom obrtnikov v okolišu premajhno, čemur je vzrok v slabem gospodarskem položaju. Tudi nesrečna politika razdivaja po nepotrebnem obrtništvo celo v čisto strokovnih vprašanjih.

ACETILENSKI GORILNIK

je najvažnejši del naprave za AUTOGENO VARENJE in REZANJE!

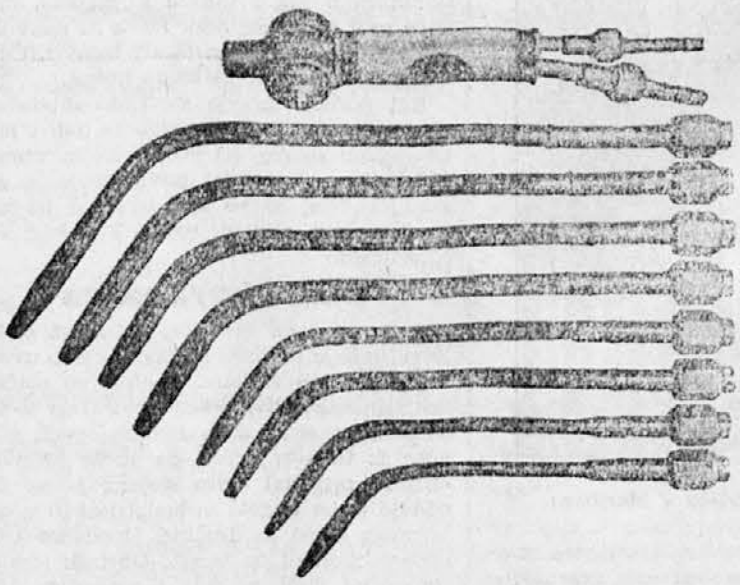

V gorilniku se mešata oba plina — acetilen in kisik — v priprostem razmerju 1 : 1, na šobi gorilnika nastanja plamen z vročino do 3100° C, s pomočjo katerega se kovine pri varenju pretaljujejo in pri rezanju predgrevajo in v pravilno uravnanem gorilniku tudi leži osnova za dobro delo.

ZATO ni vseeno, kako je gorilnik izdelan.

Dobri so le prvovrstni izdelki, kateri se izdelujejo običajno v kompletni sestavi z 8 separatnimi uložki za varenje in 1 uložkom za rezanje.

Tak prvovrsten gorilnik je »OPTIMUS« to je »najboljši« in izdelujejo ga, ter prodajajo po ugodni ceni:

AGA RUŠE d. d. združene jugoslovenske tvornice acetilena in oksigena
Ruše pri Mariboru

LICITACIJE IN DOBAVE

Pri upravi policije v Ljubljani bo 26. februarja javna ustna licitacija za nabavo uniform za drž. polic. stražo v Ljubljani in na Jesenicah.

SEJMI

1. februarja: v Vinici pri Črnomlju, Litiji, Dobovi, Vojniku.
2. februarja: v Ljubljani, Celju, Ptuju, Trbovljah.
3. februarja: v Št. Jerneju, Črnomlju, Krškem, Loškem potoku, Turnišču, Lukovici pri Kamniku, Škofji Loki, Žužemberku, Kalobju, Gornji Radgoni.
4. februarja: v Brežicah, Celju, Trbovljah Sv. Petru v Slov. Goricah, Križevcih.

TEDENSKI PREGLED MEDNARODNEGA EFEKTNEGA TRŽIŠČA
CENE SUROVIN ZOPET PADAJO

Kljub prognozam, da bodo cene surovinam ostale na isti višini, v splošnem cene trenutno padajo. Tako je pšenica padla za 3%. V skoku so cene sladkorja, lanenega semena, kavčuka in srebra.

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

Lastna denarna sredstva so znašala 31. decembra 1936 din 2,909.574.60, varnostni zaklad din 1,297.691.60, rezervni zaklad din 1,188.756.81.

Odg. urednik Rudolf Lavrenčič. — Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. — Tiska Narodna tiskarna (predstavnik Fran Jeran). — Vsi v Ljubljani.